

CAUZA KARL HERMANN FRANK

lidových soudech, ze dne 19. června 1945, tzv. velkým retribučním dekretem. Národní soud byl ustaven dekretem č. 17/1945 Sb. ze stejného dne. Byl specifickým soudem pro vymezený okruh nejvyšších veřejných představitelů a funkcionářů. S tzv. malým retribučním dekretem prezidenta republiky č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění národní cti, který trestal méně závažné činy s možným trestem vězení do jednoho roku nebo pokutou do jednoho milionu korun, se Resler prakticky nedostával do kontaktu.

Velká část Reslerových obhajob v trestních věcech z let 1946 a 1947 spadala právě do oblasti retribučního soudnictví. Doba účinnosti retribučních dekretů byla několikrát prodlužována, nakonec až do 4. května 1947, po něm se příslušnými staly řádné soudy. Mimořádné lidové soudnictví ale bylo po změně režimu zákonem č. 33/1948 Sb. obnoveno až do konce roku 1948, přičemž řízení již pravomocně skončená mohla být znovu otevřena na návrh veřejného žalobce. Kamill Resler se sám účastnil několika procesů jako obhájce i před obnoveným lidovým soudnictvím.¹⁹⁴

Dle svého pozdějšího vyjádření byl Resler zpočátku odhodlán nepřijímat roli obhájce válečných a nacistických zločinců v poválečných procesech. Tento svůj názor ale změnil na prosbu svého kolegy, politického vězně, kvůli kterému převzal zastoupení plukovníka československého vojska před plním soudem první divize. Ten byl na konec v listopadu 1945 zproštěn obžaloby s odůvodněním, že šlo o omyl převratných dnů, s náhradou za vazbu.

V dalších měsících zastupoval a obhajoval několik osob, mezi které se řadil např. prof. Miloslav Hýsek z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy či generál Otto Bláha, jejichž případy jsou dále rozebrány.

Na Reslera v tu chvíli již čekala nejdůležitější kauza jeho života, o které však zatím neměl tušení.

Karl Hermann Frank byl původem úředník a knihkupec, který kvůli problému s jedním okem nebyl přijat na frontu během první světové války, byť se dvakrát dobrovolně hlásil. Zuřivý zastánce všeho německého se díky včasnému připojení ke stejně starému Konradu Henleinovi, dostal v roce 1935 za Sudetoněmeckou stranu (SdP) do československého parlamentu. Zde se stal předsedou poslaneckého klubu SdP. Společně s Henleinem se zasazovali o připojení Sudet k Německu, v důsledku čehož byl vydán zatykač na oba zmíněné, a to právě v den rozpuštění Sudetoněmecké strany, 16. září 1938. V roce 1939 byl Frank jmenován velitelem policie a státním tajemníkem úřadu říšského protektora, díky čemuž měl zásadní vliv na koncipování a utváření německé okupační politiky v protektorátu. Jeho ambicí bylo stanout v čele Protektorátu Čechy a Morava, avšak opakovaně byl v tomto snažení neúspěšný. V roce 1943 se tak stal alespoň říšským státním ministrem pro Čechy a Moravu, díky čemuž se mu dále rozšířily pravomoce. Zároveň byl vyšším vůdcem SS (Schutstaffel) a policie v Protektorátu a vedoucím vrchní oblasti SS Čechy a Morava. Frank „byl odpovědný nebo spoluodpovědný za téměř všechny oběti německé okupační vlády. (...) Nebylo by správné redukovat Franka na státního zločince a masového vraha od psacího stolu (jímž

¹⁹⁴ Více k Retribučním procesům BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu*. Tilia, Ostrava 1998.

byl samozřejmě také), protože k jeho politickému profilu patřilo i to, že protektorátní politiku z ideologických i prospěchářských důvodů formoval pokud možno umírněně. Byla nepochybně vražedná a ve svém konečném cíli stejně zavržená jako všude jinde v obsazené Evropě, ale pod jiným vedením by pravděpodobně dopadala ještě brutálněji.¹⁹⁵ S koncem války, dne 9. května 1945, byl zadržen okolo 11. hodiny v Rokycanech četnictvem a americkými vojsky.

Po několikaměsíčním americkém věznění byl na žádost československé vlády, a po dlouhém vyjednávání generála Ečera, vydán československému soudu. Předán byl na letišti Praha-Ruzyně dne 7. srpna 1945. Z Ruzyně byl Frank převezen přímo do věznice Krajského trestního soudu na Pankráci, kde na něj byla uvalena řádná vyšetřovací vazba pro zločiny podle velkého retribučního dekretu.¹⁹⁶

Během svého věznění Frank neměl možnost stýkat se s ostatními vězni, pro „denní procházky měl vyhrazen dvůr, na který mimo něj žádný z vězňů nechodil, a proto se tomuto dvoru říkalo Frankovo náměstí.“¹⁹⁷ Od září 1945 do 15. února 1946 byl Frank vyslýchán. Kompletní přepis jeho výslechu byl vydán již v březnu 1946 pod názvem *Zpověď K. H. Franka*.¹⁹⁸ Tato kniha později velmi dobře sloužila i při soudním sporu, kdy ji strany používaly a nosily s sebou. Je potřeba podotknout, že Frank vypovídal, po počáteční opatrnosti, velmi otevřeně a snažil se mnohé skutečnosti osvětlit.

4. března 1946 veřejný žalobce JUDr. Jaroslav Drábek se svým náměstkem JUDr. Janem Gemrichem obvinili Franka před Mimořádným lidovým soudem v Praze. Obžaloba sestávala z deseti bodů a doprovázel ji obsáhlý výklad

o padesáti pěti stranách. Dne 15. března 1946, sedm let po obsazení druhé československé republiky, předstoupil K. H. Frank před Mimořádný lidový soud v Praze. Zde byl poprvé přečten žalobní návrh a předseda soudu JUDr. Vladimír Kozák se začal zabývat otázkou Frankovy obhajoby. Zeptal se jej, zda si zvolí obhájce sám, nebo zda mu má být ustanoven z moci úřední – *ex offo*. Jelikož Frank odpověděl, že neví, jak se v takovém případě u soudu postupuje, tak mu předseda sdělil, že mu bude přidělen obhájce z moci úřední, se kterým se před plánovaným zahájením procesu 22. března 1946 bude moci poradit.

Řízení předsedal JUDr. Vladimír Kozák, předseda Mimořádného lidového soudu v Praze. Jeho náhradníkem byl předseda senátu JUDr. Jaroslav Novák. Soudci z lidu byli Václav Koubek, František Klika, který onemocněl k 3. dubnu a byl nahrazen, Alois Fiřt a JUDr. Vladislav Sutnar. Náhradníky byl Antonín Blažek, Růžena Rollová a František Červinka. Tajemníkem soudu byl dr. Hugo Zeman. Tlumočníci se v průběhu dní měnili, nejdelší část odtlumčil dr. Felix Gráb.¹⁹⁹

Přidělení k zastupování *ex offo*

Počátek roku 1946 nebyl pro obhajování nacistických zločinců z pochopitelných důvodů příznivý, zejména pro dobrovolné přijetí zastoupení. Některé deníky, předáci politických stran a i někteří advokáti v komorním výboru se snažili po válce prosadit zásadu, že žádný český advokát nesmí dobrovolně obhajovat zrádce a smí je hájit jen jako obhájce z povinnosti. V některých městech (např. v Pardubicích), se na takovýchto zásadách advokáti dokonce usnesli.²⁰⁰

Před Advokátní komorou pro Čechy v Praze se v březnu 1946 vynořil těžký úkol poté, co 15. března 1946 bylo Frankovi řečeno, že do šesti dnů bude mít obhájce. Něko-

199 Český národ soudí str. 80.

200 Podání s č.j. A 8926/46 Advokátní komora, AHMP 12.

195 KÜPPER, René. *Karl Hermann Frank (1898–1946): Politická biografie sudetoněmeckého nacionálního socialisty*. Praha: Argo, 2012, str. 243, 247.

196 Dekret presidenta republiky č. 16 ze dne 19. června 1945, dále jen „retribuční dekret“ či „velký retribuční dekret.“

197 ZAJÍČEK, Karel. *Český národ soudí K. H. Franka*. Praha: Ministerstvo informací, 1947, str. 17.

198 VÝKUSA, Karel. *Zpověď K. H. Franka*. Praha, březen 1946, nakladatelství Cíl.

Čís. jedn. Ls IX 1527/46

Ustanovení zástupce chudých.

Hlavní líčení o — veřejné — obžaloba

veřejného žalobce

proti K.H. Frankovi

pro zločiny proti státu dle §u 1,2,3/1,5/2,5/1 lit.z/,5/2 lit.a/
6,7/1, 7/2, 7/3, 8/1,a, 9, 10, 11,z. ze dne 24.I.46 ve znění vyhlášky
ministr. vnitra, ze 18.II.1946 č.23 Sb.zák a nař.
konání se bude dne 22.března 1946 do pol. 10 hod. u tohoto
soudu v jednací síni čís. porotní čísla dvěti přízemí posch.

Ve shodě s výborem advokátní komory zřizujete se zástupcem
chudých a obhájcem výše jmenovaného

Obžalovaný jest ve vazbě RR, s výhledem, a byl li

vzdejšího soudu .

Mimořádný lidový soud v Praze XIV.
odd. IX. dne 18.března 1946.
Krajský soud trestní v Praze XIV.,

dne

Trest. řád č. 55 č. — Praha-kr. — (Ustanovení zástupce chudých a vyznamenání jeho o hlav. přelžení.)

Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava v Praze. — 2277-39.

Ustanovení Reslera obhájcem K. H. Franka.

lik advokátů obhajobu odmítlo dobrovolně převzít, například JUDr. Antonín Švehla, který jako důvod uvedl nemoc. Advokát JUDr. Jaroslav Mellan řekl po svém navržení za obhájce, že jestliže ho advokátní komora jmenuje, svlékne se do naha, hodí si přes ramena prostěradlo, vyjde na nábřeží a bude volat: „Já jsem Ježíš Kristus!“²⁰¹ Snažil by se tak dát najevo svoji nepřítetnost a pro advokátní komoru by to byla hanba, pokud by to skutečně udělal. Prezident advokátní komory JUDr. Antonín Klouda, za války vězněný v koncentračním táboře Büchenwald, si byl vědom významnosti případu a toho, že Frank musí být obhájován skutečně, ne jen naoko. Výsledkem dlouhého procesu bylo jmenování Kamilla Reslera, který byl o pět let starší než Frank. Proč byl určen právě on? Pomohla tomu náhoda. Podívejme se na počátek jeho nejsložitějšího případu den po dni.

15. března 1946 předseda mimořádného lidového soudu JUDr. Kozák zažádal komoru, aby nebylo otáleno s ustanovením obhájce pro K. H. Franka. Resler odpoledne přišel do kanceláře komory, aby zde odevzdal kárné spisy. Dal se do řeči s pány z předsednictva ohledně obtíží ustanovení Frankova obhájce. Řekl, že je zbytečné někoho žádat o dobrovolné převzetí, protože to „žádný Čech nemůže dobrovolně udělat a kdyby to někdo dobrovolně učinil, vystavil by se odůvodněnému odsudku veřejnosti, především tisku a úplně by se znemožnil.“ Když pak přišel prezident Klouda, radil se i s Reslerem, koho ustanovit obhájcem. Resler trval na abecedním pořadí, na což Klouda opáčil, že obhájce nesmí být obyčejný, nesmí jen sedět a přihlížet procesu a nakonec se snad připojit k názoru obžaloby. Právníci, kteří byli rozhovoru přítomni (Tarabrin a Konečný) doporučili prezidentovi komory, aby požádal ministerstvo spravedlnosti o ustanovení placeného obhájce ministerstvem.²⁰² Resler byl poté tázán, zda by byl

201 Přednáška *Zaniknutí K. H. Franka*, AHMP 12, str. (dále jen „Zaniknutí“) 17.

202 KOTYK, Jiří. JUDr. Kamill Resler (1893–1961), oběť šikany komunistického režimu. [online]. 2011 [cit. 2013-10-14]. Dostupné z: <http://www.kraj.liipardubice.cz/>

ochoten obhajobu převzít. Na to odpověděl, že nikoli, jelikož je jako náměstek žalobce advokátní komory obhajob z povinnosti zproštěn a že komora ani nemůže tak hrubě porušovat své řády, pokud by jej ustanovila obhájcem, byť to bylo zakázané. Klouda se jej pak dotázal, jak by se zachoval v případě, že mu komora bez ohledu na pořadí obhajobu vnutila. Měl tím na mysli možnost, že by Reslera ustanovila obhájcem bez ohledu na řád komory a pokud by svoji funkci neplnil, tak by jej mohla zbavit možnosti výkonu advokacie. Resler řekl, že by to bylo „úmyslné porušení platných řádů, že by to pokládal za bezpráví, že by se tomu bránil všemi zákonnými prostředky a že by z toho vyvodil všechny důsledky.“ Na přímou otázku, zda by prováděl obhajobu, kdyby mu všechna obrana nebyla nic platná a kdyby ji musel převzít, sdělil, že „je každý obhájce vázán stavovskými povinnostmi a je povinen provádět každou obhajobu poctivě a svědomitě, že to pokládá za závazné i pro sebe.“ Tím pokládal věc pro sebe za vyřízenou a odešel.

Prezident Klouda ale ihned poté odjel na ministerstvo spravedlnosti, kde si vyžádal ministr spravedlnosti Prokop Drtina zřízení obhájce mimo běžné pořadí.²⁰³ Tentýž den dal ministr spravedlnosti jako nadřízený orgán advokátní komory pokyn, aby byl obhájcem urychleně jmenován zvlášť způsobilý obhájce.²⁰⁴ Shodou okolností téhož dne, 15. března, věnoval Ivan Suk Reslerovi svoji knihu *Reportáž o Norimberku*, jako netušenou předzvěst toho, co jej čeká.²⁰⁵

16. března byl Kamill Resler usnesením, ke kterému byl připojen i dopis ministra spravedlnosti, jmenován obhájcem K. H. Franka. Byť měl být obhájce ustanoven soudem, byl ustanoven advokátní komorou na předpřipravený papír mimořádného lidového soudu.

stranky/cti-prispevky.php?id=JUDr._Kamill_Resler_(1893%961961),_obet_sikany_komunistickeho_rezimu.

203 Podání Reslera doručené AK 23. 8. 1946, AHMP 12.

204 Rozhodnutí NS se sp. zn. Ds I 16/46 str. 3.

205 SUK, Ivan. *Reportáž o Norimberku: 1945–1946*. Praha: Nová osvěta, 1946, kniha s osobním věnováním, KNM 1.

Toho samého dne Resler podal dozorčí stížnost na rozhodnutí výboru advokátní komory Československému ministerstvu spravedlnosti. Tužkou si pod svoji kopii připsal: „Hned ráno podat Praha II, Vyšehradská ul. č. 16 (pod Emausy) 16. 3. 1946.“²⁰⁶ Zároveň předložil stížnému mimořádnému lidovému soudu.

17. března si Resler stěžoval na nedodržení formalit jmenování mimořádnému lidovému soudu a snažil se docílit výroku soudu, že ustanovení bylo nezákonné a neúčinné.²⁰⁷ Soud na to reagoval tak, že Reslerovi doručil druhé jmenování, které vydal již samotný soud a nikoli advokátní komora.

18. března došel advokátní komoře rozklad proti předchozímu rozhodnutí, čemuž 21. března výbor advokátní komory nevyhověl.²⁰⁸ Zároveň Resler odepřel dále vykonávat úřad náměstka zástupce komory, jelikož proti němu komora postupovala nezákonně a vnímal tento postup jako zradu.

19. března již Resler z části své postavení přijal. Ráno se dostavil k soudu a požádal o nahlédnutí do spisu. Spisy v soudní kanceláři nebyly a soudci také ne. Po dvou hodinách se soudci dostavili a zjistili, že spisy sice byly v místnosti, ale pod uzavřením. Poté se Resler pustil do jejich studia. Zároveň mu bylo pro příští tři dny soudem povoleno, aby navštívil Franka v jeho cele A I 20 a s ním se radil bez přítomnosti úřední osoby. Kuriózně bylo dodáno, že „Není námitek, aby obhájce svrchu zmíněný na Frankovo požádání tomuto nabídl cigarety.“²⁰⁹

20. března byla advokátní komoře doručena žádost o zproštění obhajoby s předložením náhradního obhájce.²¹⁰ JUDr. Jaroslav Stehlík z ochoty vůči Reslerovi a s ohledem na Reslerův zdravotní stav byl ochoten převzít obhajobu z povinnosti. I tento návrh byl ale zamítnut.

206 Dozorčí stížnost ze dne 16. března 1946, AHMP 12.

207 Podání s č. j. Ls IX 1524/46, AHMP 12.

208 Podání s č. j. O 1437/46.

209 Dokument s č. j. Ls IX 1527/46, AHMP 12.

210 Podání s č. j. 1414/46.

K. H. Frank vypovídá v soudní síni Krajského soudu trestního, dnes Vrchního soudu v Praze.

Reslerův zdravotní stav ovšem nebyl objektivně dobrý. V roce 1917 přestál tropickou malárii, v roce 1919 strávil pět měsíců na lůžku po střelné zlomenině stehenní kosti, v roce 1933 protřpěl zánět ledvin a v roce 1943 žaludeční vředy. Od 1. do 10. března 1946 byl navíc stížen těžkou chřipkou a horečnatými stavy.

21. března ještě jednou zažádal výbor advokátní komory, aby ho zprostil obhajoby *ex offio*, čemuž advokátní komora nevyhověla.²¹¹ A tak se Resler pustil do samotné obhajoby naplno. Na svévolný postup komory však nezapomněl, ale pouze jeho řešení odložil až do skončení několika důležitých kauz. Opět se tématu věnoval po vynesení rozsudků v jeho kauzách.

12. srpna podal zástupci advokátní komory při kárné radě oznámení proti výboru Advokátní komory v Praze. Současně připojil podnět, aby byla učiněna opatření, která by zabránila tomu, aby propříště nenastaly podobné případy – vždyť na zastoupení z povinnosti ještě mnozí čekali.

Několik měsíců po skončení procesu s Frankem (15. srpna 1946) proto navrhl novou úpravu zastoupení chudých a tento svůj návrh pak ještě rozšířil 11. září téhož roku. Na prvním místě poděkoval výboru advokátní komory za rozhodnutí, že zastoupení dr. Reslera v jeho běžných věcech během obhajoby Franka ostatními advokáty bylo posuzováno jako zastupování z povinnosti, což zprostilo Reslera závazku vůči těmto advokátům. Současně se však pozastavil nad tím, že se praxe ustanovování advokátů *ex offio* odchýlila od abecedního pořádku. Namítal, že stávající praxe může vést k situaci, kdy obyčejný chudý občan nedostal specializovaného advokáta, ale advokáta přiděleného dle abecedního pořadí, zatímco Němec, obžalovaný pro válečné zločiny, „ačkoliv jde na př. o úplně jasný případ, o němž každý od počátku ví, že obžalovaný musí být a bude odsouzen a že bude odsouzen k trestu smrti“²¹²

dostal specializovaného prvotřídního obhájce. Resler navrhoval, aby i v mírových dobách byli zástupci přidělováni tak, aby vyhovovali potřebám případů. Nutností by bylo rozdělit zástupce *ex offio* do různých kategorií podle jejich specializací. Jeho hlasu však nebylo dopřáno sluchu. Podobně pak 6. září podal na schůzi výboru advokátní komory kárné radě oznámení proti výboru pro jeho postup při ustanovení obhájcem *ex offio*. Na schůzi se prezident komory vyjádřil v tom smyslu, že dr. Resler provedl obhajobu skvěle, zaslouží si uznání a také poděkování výboru.

3. října 1946 se kárná rada usnesla, že Reslerově stížnosti na postup výboru nebude vyhověno.²¹³ Proti tomuto rozhodnutí podal Resler stížnost k Nejvyššímu soudu, která byla vedena pod sp. zn. Ds I 16/46.²¹⁴

Své rozhodnutí vynesl Nejvyšší soud 19. února 1948 prostřednictvím dr. Gottweise, s nímž se Resler setkal již před Mimořádným lidovým soudem v Praze. Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů stížnost zamítl. Uvedl, že byt by zde byly důvody pro vytvoření určité praxe abecedního jmenování, existují případy, kdy tento způsob není účelný a mohou být jmenováni i funkcionáři komory. Zakončil pak konstatováním, že „o takovou výjimku z pravidelných případů obhajoby z úřední povinnosti šlo i v případě obhajoby v trestní věci K. H. Franka.“ Výjimečné řešení bylo odůvodněno prestižním zájmem ČSR na jednání soudu i na žádoucí výši obhajoby.²¹⁵ Jelikož bylo rozhodnutím mimořádného lidového soudu stanoveno hlavní líčení na 22. března, prezident komory musel urychleně jednat a jeho jednání, kdy nedbal řádného postupu, tedy nebylo pochybením. Tím nebylo ani to, že nebyl přijat náhradní advokát JUDr. Stehlík, kterého výboru Resler za sebe nabídl a jenž s obhajobou souhlasil. Dle Nejvyššího soudu nebylo totiž jasné, zda měl vlastnosti, které byly kladeny na Frankova obhájce.

213 Rozhodnutí kárné rady z 3. října 1946 s č. j. Dis II3/46, VCM.

214 Stížnost proti usnesení kárné rady z 3. října 1946 podaná 25. října 1946, VCM a AHMP 16.

215 Rozhodnutí Nejvyššího soudu Ds I 16/46, str. 3; AHMP 16.

211 Rozhodnutí s č. j. O 1505/46, AHMP 12.

212 Podání s č. j. A 8926/46, AHMP 12.

Na celou kauzu měl Resler i po skončení jednoznačný názor: „Tuto věc pak stěžovatel nepokládá za vyřízenou ani pro sebe ani pro stav lživými a lichotivými slovními obraty, kterými p. president JUDr. Klouda a nakonec i kárná rada se snaží učiniti stěžovateli mimořádné škody a nesnáze obhajoby K. H. Franka snesitelnějšími, které však nemohou nic změnit na skutečnosti, že p. pres. JUDr. Klouda hrubě a bezdůvodně porušil stavovské právo tím, že ustanovil tu obhájcem stavovského činovníka vynátého podle závazné zvyklosti ze zastoupení chudých.“²¹⁶

Události během procesu

Po zamítnutí jeho stížnosti Reslerovi nezbývalo než se obhajoby ujmout. Snažil se nemyslet na to, že bude obhajovat člověka, na jehož rozkaz byli popraveni jeho příbuzní a nejbližší přátelé. Lidé, které měl nejen velmi rád, ale jejichž tragický osud nedovedl odvrátit. Kromě jeho osobního vztahu vůči Frankovi si byl samozřejmě dobře vědom také nenávistné nálady ve společnosti. Sám Resler přitom věděl, že od 3. srpna 1945, kdy Frank vystoupil na Ruzyňském letišti, nebylo pochyb o tom, že míří na popravistiště.²¹⁷ V úvodních scénách filmu *Ex offo* předseda soudu reaguje na nabídku, aby Franka soudil: „Že dostane provaz, to je jisté, to vám můžu, pane předsedo, říct už teď, celé měsíce předtím, než proces vůbec začne! A hlavní žalobce Jackson se přijede podívat, jak ho nestranně odsoudíme k smrti! Já se jenom modlím k Bohu, abych vůbec dokázal poslušchat obhájce a nemyslel přitom na to, jak se jeho krk bude pěkně vyjímat v oprátce! (...) Aby soudce mohl vynést spravedlivý rozsudek, musí být objektivní. Naprosto objektivní. A v tomto případě to prostě není možné! Jedním ze základních kamenů práva je presumpce nevinny. Zkoušel jste na Franka pohlížet jako na nevinného? Já ano, ce-

216 Stížnost proti usnesení kárné rady z 3. října 1946 podaná 25. října 1946, VCM či AHMP 16.

217 Zaniknutí str. 14.

K. H. Frank, za ním Resler s asistentem Kroupou a za nimi tlumočníci.

lou noc. A upřímně se přiznám, že mi to moc nešlo. Bože. A kdo ho bude hájit?“ Byť je scéna umělecky upravena, vystihuje dilemata, před která byli postaveni účastníci řízení s K. H. Frankem. Jaká byla tedy pozice advokáta, který Franka hájil? Co všechno musel podstoupit kromě samotné právní argumentace, aby si mohl říct: „Dobrý boj jsem bojoval, spravedlnost zachoval.“?

Své první setkání s Frankem popisuje Resler slovy: „tak jsem stál tvář v tvář muži, jehož každý z nás právem nenáviděl. Oslovil jsem ho česky a v jeho tváři objevil se výraz zděšení. Nezachoval ani společenský způsob a přerušil mne dotazem, umím-li německy. Přisvědčil jsem, načež se na jeho tváři projevilo uspokojení. Nepodal jsem mu ruku, usedl jsem a počal jsem s ním jednat o jeho věci.“²¹⁸ Již v samém počátku se Resler musel vyrovnat se skutečností, že jej Frank za obhájce nechce. Na Frankovo přání musel 21. března do vyjádření pro soud zapsat, že „obžalovaný odpírá souhlas, aby jej hájil obhájce, kterého mu soud zří-

218 Zaniknutí str. 18.

dil i každého jiného obhájce československého občanství nebo české národnosti.²¹⁹ Ovšem ještě týž den se situace změnila, Frank Reslera akceptoval a spokojený byl i jeho argumenty a očekávaným postupem obhajoby.

Vedle právních otázek se však Resler potýkal i s dalšími problémy, které musel pro svého mandanta řešit. Když během procesu v půli dubna Frankovi vypadla vložka ze zubu, jeho obhájce musel shánět zubaře. Kromě toho Frank trpěl depresemi – trápila ho představa, že jej proklínají miliony sudetských Němců a těžko snášel i odloučení od rodiny. Proto k obhájcovým úkolům přistoupil i úkol udržovat Franka v takovém duševním rozpoložení, aby snesl námahu řízení a aby neztratil schopnost se hájit, což ostatně vyžadoval i soud a také veřejný zájem s ohledem na dojem spravedlivého procesu i mezinárodní hodnocení. Hned druhý den přelíčení byl Frank velice vyčerpaný, protože nemohl spát. Reslera stálo mnoho úsilí, než mu vnukl opět trochu sebevědomí, bojovnosti a vůle se bránit. Některé okamžiky byly pro Reslera obzvláště těžké. Kruté, jak to popisuje, pro něj bylo, když za krásných jarních večerů musel s Frankem trávit hodiny v nevládné, sychravé a zatuchlé kobce.²²⁰

Za tři dny, které měl k dispozici na přípravu, si Resler nestihl nastudovat ani celý spis, včetně posudků, takže mnohé věci viděl poprvé až při líčení. Atmosféra u soudu byla vzrušená a plná mediálního rozruchu, na což si Resler stěžoval: „velikou obtíží byl i nezvyklý ruch a neklid v soudní síni. Když jsme s K. H. Frankem vstupovali do síně, počaly nám svítit do očí tři, čtyři světlomety, počaly vrčēt filmovací přístroje, obskakovali nás fotografové, sedali, klekali, nakrucovali se, mířili na nás svými přístroji a po celé minuty zněl cvakot jejich spouští. Neustálý neklid zvyšovali i čtyři překladatelé a novináři, kteří stále přicházeli se svými dotazy. Na jednu věc se jich postupně

přišlo ptát až osm.“²²¹ Celé soudní jednání bylo překládáno do ruštiny, angličtiny a francouzštiny do speciálních sluchátek v síni a Frankovi speciálně i do němčiny. Průběh celého přelíčení vysílal přímo i rozhlas, každý den jednání byl ještě večer zhodnocen zkráceně.²²²

Zájem médií o průběh procesu byl značný a dokonce se objevovaly i snahy ovlivnit jeho průběh. Jistí filmaři, kteří chtěli natočit záběr pro USA, se ho ptali, zda by Frank nemohl říct při své výpovědi před soudem jistou větu. Na to Resler opáčil, že by to bylo možné jen v odpovědi na dotaz, který vznese soudce. Osobně se mu však zdál tento způsob, který bezohledně tlačí člověka zápasícího o svůj život do hereckého výkonu, značně nevkusný. V zápise události si Resler zakroužkoval tuto větu: „Jsem obhájcem a mám střežit práva svého svěřence.“²²³ Nicméně slíbil kameramanům, že žádost Frankovi přednese, byť se mu to nelíbí. Zprvu se tato žádost Franka dotkla a zvedl oči pro radu. Na to mu Resler řekl, že to je plně jeho osobní věc. Frank tedy odmítl způsobem pro něj typickým, což Resler okomentoval slovy „zase ta snaha neurazit, nenarazit, uhladit své vztahy k lidem. Slíbil jsem mu, že mladému muži zdvořile vyřídím Frankovo odmítnutí.“

Během procesu, a zvláště pak ke konci, vyřizoval Frankovi i různé další žádosti. Týkaly se zejména dotazů ohledně lidí, o kterých mohl mít Frank určité povědomí, byť to nebylo příliš pravděpodobné. Šlo jak o probíhající kauzy, kdy jeho svědectví mohlo pozměnit průběh jejich procesu, tak zejména o příbuzné, kteří se snažili získat informace o svých blízkých a objasnění okolností jejich života za proktorátu. Některé Frankovy výpovědi ale byly využity v pozdějších procesech. Dotklo se to i samotného Reslera, kterého požádal jeho přítel JUDr. Mellan, aby šel svědčit k jednomu z jeho případů o informacích, které slyšel od Franka. Resler také odpovídal na řadu dopisů od lidí, kteří

221 Zaniknutí str. 20.

222 Český národ soudí, str. 81.

223 Kamil Resler: *K. H. Frank se hájí proti českému národu*, AHMP 4.

219 Návrhy došlé MLS s č. j. LS IX 1527/46, AHMP 12.

220 Zaniknutí str. 19, 22 a 23.

foto: AHMP

Kamill Resler předčítá svoji první řeč, 22. března 1946.

se na něj obraceli s žádostí o pomoc, aby se zeptal Franka. Resler se jej vždy zeptal a odpověděl. Pokud otázka nebyla zodpovězená, pokusil se naznačit tazatelům, co by mohli dále udělat a na koho se obrátit.

Některé Reslerovy povinnosti byly až komické. Předseda soudu JUDr. Kozák řekl z nejasné příčiny Frankovi, že mu bude dávat cigarety obhájce a na Reslerův dotaz, jak to myslel, odpověděl, že mu je má dávat sám. Ve Frankovi se proto vyvinula představa, že k povinnostem advokáta patří i zásobování cigaretami. Resler píše: „Frank kouřil jako cikán, předsedův příděl mu nestačil a zástupce chudých musil, chtě nechtě, pro čest pana předsedy dosazovat.“ Frank tak kouřil i americké cigarety od Reslerova přítele advokáta Paula Edwardse z New Yorku. Těch Resler dostal mnoho balíčků, přičemž cena všech přijatých cigaret na černém trhu by tehdy převyšovala pět tisíc korun. Resler nebyl na takové pozornosti zvyklý a proto jej taková věc dojala. V děkovném dopise připsal „A jak víte, dojmout Dr. Reslera není snadné.“²²⁴

Po skončení líčení požádal Resler ředitelství pankrácké věznice, aby Frank u sebe mohl mít snubní prsten a hodinky. Ředitelství mu tuto žádost zamítlo, a to z formálních důvodů. Resler proto požádal krajský trestní soud, který po poradě s předsedou mimořádného lidového soudu vydání snubního prstenu povolil, za což byl Frank Reslerovi velmi vděčný. Resler však v tomto případě jednal pragmaticky – po skončení líčení byl Frank duševně rozervaný, vzrušený, útočný a neovládal se, což Reslera vyčerpávalo. „Bylo třeba vyvolati nějaký otřes, abych u něho docílil snesitelné nálady a pro svou další práci prostředí, které by mne tolik nespotebovávalo.“²²⁵ Podařilo se.

V Reslerově pozůstalosti zbyly i dva dopisy adresované Frankovi. Jeden z nich, od J. Vaňka ze Sobotky obsahoval německý časopis Wegweiser a přání, aby si Frank našel čas pro „Pána Ježíše Krista a nepohrdnul Jeho láskou.“

224 Dopisy Paulu Edwardsovi, AHMP 12 a PNP 91.

225 Zaniknutí 24.